

Zicht op de Zoersche landen (foto Henry Leijters)

Vandaag is het tijd voor hoge luchten, weidse vergezichten en het gezang van de veldleeuwerik hoog in de lucht. Te beginnen op de uitgestrekte Zuideresch van Exloo. En verderop als u van de Hondsrug naar beneden loopt richting veen. Voorbij de kletsnatte natuur van de Kwabsche Kuilen komt u langs eindeloos lijkende veenkoloniale aardappelvelden.

Op weg terug naar de Hondsrug passeert u de nieuwe natuur van de Zoersche Landen. En tot slot loopt u hoog en droog over de zandwegen aan de oostkant van Exloo. Voldoende ingrediënten om u te verheugen op een middagje Drenthe zoals u Drenthe waarschijnlijk niet kent!

Onderweg gaat u met eigen ogen zien hoe Stichting Het Drentse Landschap haar best doet voor de natuur en voor het Drentse cultureel erfgoed.

Natuur en erfgoed zijn ook úw aandacht meer dan waard! Steun ons... Dat kan op verschillende manieren. Kijk voor meer informatie op www.drentslandschap.nl. We hebben elkaar hard nodig de komende tijd!

lengte route 11 km.

startpunt Gemeentehuis Exloo

gps-coördinaten startpunt
N 52° 52' 57" / O 06° 51' 52"

openbaar vervoer buslijn Groningen-Emmen, halte Gemeentehuis in Exloo.
Zie www.9292ov.nl of bel (0900) 9292.

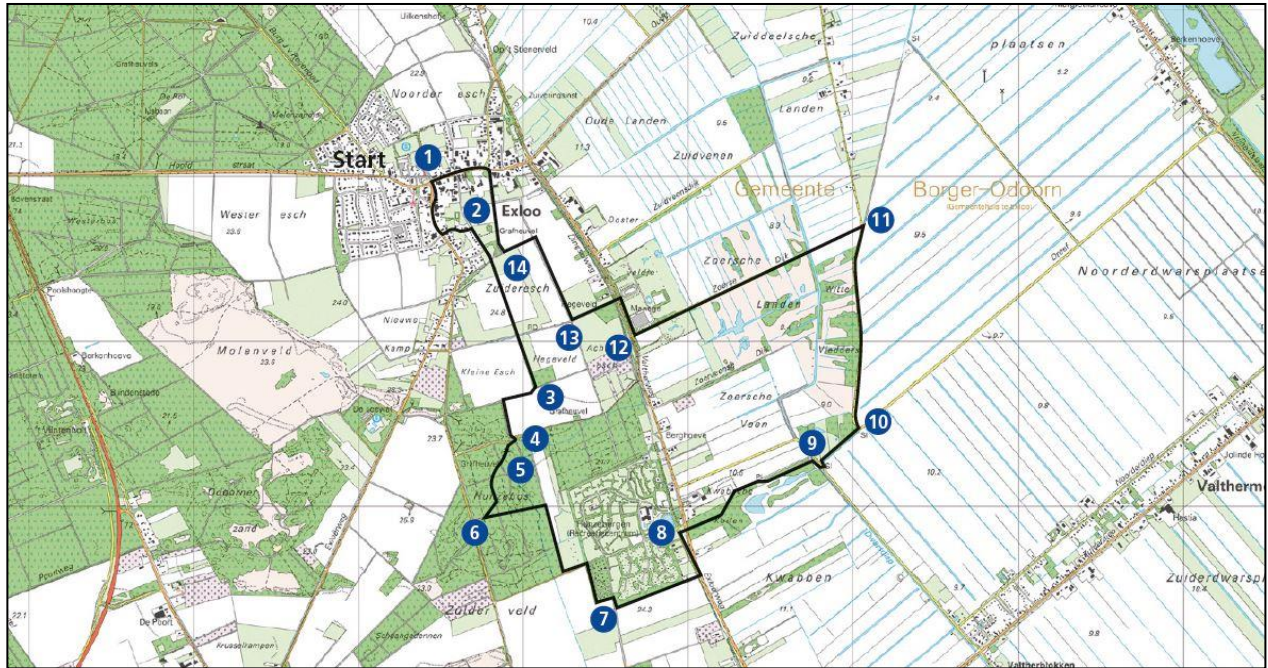
honden zijn aangelijnd toegestaan.

begaanbaarheid redelijk begaanbaar m.u.v. het pad door de Kwabsche Kuilen (punt 8). Dit is nogal nat met brandnetels en berenklaauwen langs de kant (lange mouwen en geen korte broek!).

Het Drentse Landschap

© Stichting Het Drentse Landschap (augustus 2013)
Kloosterstraat 5, 9401 KD Assen • Postbus 83, 9400 AB Assen
(0592) 31 35 52 • info@drentslandschap.nl • www.drentslandschap.nl
www.facebook.com/drentslandschap www.twitter.com/drentslandschap

ROUTEBSCHRIJVING

- 1** Vanaf Gemeentehuis loopt u rechtdoor de Zuiderhoofdstraat in. Verderop het keienweggetje linksaf nemen (Meerweg).
- 2** Op het einde van de Meerweg rechtsaf. De weg wordt een zandweg over de es. Op de kruising midden op de es rechtdoor.
- 3** Op het einde van het zandpad rechtsaf. Bij de bosrand gaat u linksaf.
- 4** Bij het stenen beeld rechtsaf op het fietspad. Meteen daarna gaat u linksaf naar het hunebed.
- 5** Achter het hunebed neemt u het bospaadje bij een geel paaltje. In het bos op de kruising van bospaden rechtdoor (geel paaltje).
- 6** Op de kruising van bospaden gaat u linksaf (bij een grasveldje met beukenhaag aan de rechterkant). Bij de bosrand rechtsaf. Op het einde van het pad linksaf. Rechtsaf het pad langs landgoed Hunzebergen volgen.
- 7** Na twee haakse bochten linksaf het graspad volgen dat iets naar beneden loopt. Bij de doorgaande weg linksaf op het fietspad.
- 8** Ter hoogte van bord Het Drentse Landschap aan de overkant van de weg, rechtsaf de weg oversteken en het voetpad door het natuurgebied nemen. Op de splitsing linksaf. Dit pad blijft u volgen.
- 9** Op het einde van het pad bij een waterlossing (Achterste Diep) rechtsaf. Daarna linksaf over de dam. Na de dam even linksaf lopen en meteen rechtsaf de asphaltweg ingaan (het natuurgebied ligt nu aan uw linkerhand).
- 10** Op het einde van het natuurgebied op de driesprong linksaf.
- 11** Voorbij een flauwe bocht linksaf de zandweg door de Zoersche Landen nemen.
- 12** De doorgaande weg oversteken. Op het fietspad rechtsaf. Voorbij het bos linksaf de Zuideresch op.
- 13** Op de kruising rechtsaf. Op de driesprong linksaf.
- 14** Bij de bosrand rechtsaf. Het paadje wordt een brede zandweg, u blijft dit volgen. Op het einde van de zandweg linksaf om terug te gaan naar het startpunt.

Ontdek onbekend Drenthe met de Knapzakroutes!

**Kinderknapzak-
routes**

Maak kennis met ruim 60 wandelingen door het onbekende Drenthe. De Knapzakroutes zijn zorgvuldig samengesteld met oog voor natuur en cultuur. Voor informatie en bestellen kunt u terecht in onze webwinkel:

www.drentslandschap.nl/winkel

Achtergrondinformatie over het gebied

De Zuideresch van Exloo (punt 2)

Zodra u Exloo verlaat, bent u op de Zuideresch. Tegenwoordig zijn het maar enkele boeren die grote akkers op de es bezitten. Vroeger had elke boer van het dorp een aantal kleine akkertjes op de Zuideresch. Een grote ruilverkaveling maakte een eind aan de eeuwenoude lappendeken.

De Zuideresch is een van de drie essencomplexen van het dorp. De andere twee zijn de Noorderesch en de Westeresch.

Op een gegeven moment werd de Zuideresch in zuidelijke richting uitgebreid met de Kleine Esch en de Achteresch. Ter hoogte van het pad dat de route op de es kruist, lag aanvankelijk de eswal langs de Zuideresch.

Omgekeerd hunebed (punt 4)

U passeert het beeld Mental Map van Petra Boshart. Haar beeld is het omgekeerde van het hunebed: hier worden twee kleinere zwerfstenen gedragen door één grote zwerfkei. De tekeningen lijken door een oude verdwenen cultuur op de stenen zijn aangebracht. Het kunstwerk maakt deel uit van het zwerfstenenproject 'Grenzen en Ontmoetingen' in de gemeente Borger-Odoorn. Het telt in totaal zes van dergelijke beelden. Het Drentse Landschap heeft zich indertijd over het project ontfermd.

Mental Map (foto Bertus Boivin)

Hunebed D31

Toen Professor van Giffen in 1918 het hunebed in het Hunzebos onderzocht, stelde hij vast dat het monumentje 'in zeer treurigen staat' verkeerde. Op enig moment aan het begin van de 19e eeuw hadden 'keienkloppers' zich behoorlijk op de dekstenen van het hunebed uitgeleefd. Er zijn nog negen stenen van hunebed D31 over, waarvan slechts één deksteen. In 1845 schonk de boermarke van Exloo het hunebed gratis aan de provincie. Je kon er als dorp toch gauw honderd gulden voor beuren...

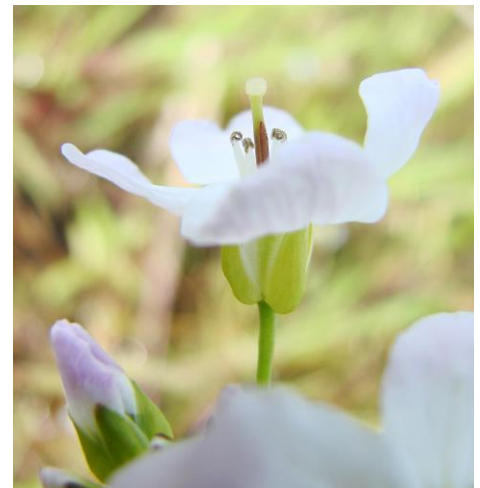
Onder druk van de Hondsrug (punt 8)

Op het graspad langs landgoed Hunzebergen ervaart u het hoogteverschil tussen de Hondsrug en de

Noorderdwarsplaatsen van Valthermond in de verte. Over een afstand van nauwelijks één kilometer gaat u zo'n vijftien meter naar beneden. Voor Drentse begrippen zijn dat aanzienlijke hoogteverschillen. Het is vooral aan dit hoogteverschil te danken dat grondwater, dat op de Hondsrug in de bodem zakte, in de Zoersche Landen onder druk uit de grond geperst wordt. Dit kwelwater is van een uitstekende kwaliteit. Voordat het water via de wijken en kanalen van de Veenkoloniën afgevoerd werd, lag er aan de voet van de Hondsrug een nat veengebied waarin het Achterste Diep zijn oorsprong vond. Het Achterste Diep gaat in de buurt van Gasselternijveen samen met het Voorste Diep verder als de Hunze.

Slanke Waterkers

Slanke waterkers (*Rorippa mycrophilla*) voelt zich prima thuis in de slootjes met helder kwelwater in de de Kwabsche Kuilen en Zoersche Landen. Het slootje langs het pad door de de Kwabsche Kuilen is tot aan de rand gevuld met de frisse groene stengels van de waterkers.

Slanke waterkers (foto Henny Leijters)

Zoersche Landen (punt 10)

Op het pad door de Kwabsche Kuilen heeft u een indruk gekregen hoe nat deze streek nog altijd is. Overal staat water. Hetzelfde geldt voor de nieuw ingerichte Zoersche Landen waar geen voor wandelaars geschikte paden doorheen lopen.

In het kader van de Herinrichting Gronings-Drentse Veenkoloniën is ervoor gekozen om in de Zoersche Landen een tachtig hectare groot gebied als bos- en natuurgebied in te richten. De grond was destijds weliswaar als landbouwgrond aangemaakt, maar bleek in de praktijk veel te nat om er op enigszins efficiënte manier landbouw te kunnen bedrijven. In de naam verwijst het Drentse zoer (zuur) naar de venige bodem van dit gebied.

Eind jaren negentig begon Staatsbosbeheer met de herinrichting. Er werden duizenden boompjes aangeplant, vaak in groepjes om uiteindelijk een halfopen landschap te krijgen. Sinds enkele jaren zijn de Zoersche Landen en de Kwabsche Kuilen in beheer van Het Drentse Landschap.

Ze maken deel uit van het grote project van de stichting om op allerlei plaatsen in het Hunzedal nieuwe natuur te ontwikkelen. De verwachting is dat zich op de hogere delen van de Zoersche Landen vochtig eiken-beukenbos zal ontwikkelen, terwijl op de nattere gedeelten elzenbroekbos ontstaat. Waar veel kwelwater naar boven komt, ontstaat mogelijk elzenbronbos, een soort bos dat in Nederland nog maar heel weinig voor komt. Kenmerkend voor dit bos zijn onder andere de prachtige voorjaarsbloeiers aan sippelende stroompjes helder stromend water. Zo'n kletsnat bos is uiteraard een perfecte leefomgeving voor bevers.

Grafheuvel bij het dorp (punt 14)

Aan de zandweg langs het dorp ligt een fraaie grafheuvel. Misschien zijn het er wel twee vlak naast elkaar. We weten eigenlijk nauwelijks iets over deze opvallende grafheuvel, want hij is nooit wetenschappelijk onderzocht. Het ligt ook niet in de lijn der verwachtingen dat daar spoedig verandering in zal komen. Het huidige archeologische beleid is om het archeologisch erfgoed waar mogelijk in situ te bewaren, ofwel laten liggen waar het ligt. De bodem is de beste bewaarplaats voor archeologische monumenten.

Er is een langeafstandswandeling die de Hunze vanaf zijn bronnen tot het Zuidlaardermeer volgt. Kaart en route zijn te vinden op www.hunzevallei.nl.

De Hunzeloop, een jaarlijks wandelevenement om de Hunzevallei te promoten, wordt georganiseerd door Het Drentse Landschap, Het Groninger Landschap en De Friesland Zorgverzekeraar in nauwe samenwerking met de KBNLO, Zuidlaarder Ondernemers Vereniging en Recreatieondernemers Noordoost Drenthe. Zie voor meer informatie www.hunzeloop.nl.

Exloër Zuideresch (foto Henny Leijtens)

(foto Bertus Boivin)

Halte Exloo

Verscholen in de bosjes langs de Buinerweg ligt de voormalige Halte Exloo. Tegenwoordig is het een gewoon woonhuis. De Noord-Ooster Lokaal Spoorweg exploiteerde vanaf 1905 de lijn Emmen-Stadskanaal. Tussen Valthe en Gasselte volgde het NOLS-lijntje de voet van de Hondsrug. Vlak na de 2e Wereldoorlog werd de lijn gesloten.

Tijdens de wandeling passeert u tweemaal het voormalige tracé van de spoorlijn.

**Op zoek naar een natuurlijk cadeautje?
Kijk eens op: www.drentslandschap.nl/winkel**

Vakantie bij Het Drentse Landschap

Het Drentse Landschap heeft een aantal prachtig gelegen vakantiewoningen in of vlakbij natuurgebieden.

Het zijn zéér bijzondere woningen die herinneren aan het Drenthe van weleer. Naast rust, ruimte en privacy vindt u er alle gemakken die u van een vakantiewoning mag verwachten.

Wilt u meer weten?

Kijk op www.drentslandschap.nl/logies.nl of bel tijdens kantooruren (0592) 30 41 39.

